

Nr 183.

Av herrar **Waldén** och **Molin** i Södertälje, om skrivelse till
Kungl. Maj:t angående upprättande av en statens egnahemslånefond för städer och andra samhällen, för vilka stadsplan blivit fastställd.

En av de icke minst framträdande verkningarna av den kristid, vi genomleva, är den alltmera omfattande bostadsbrist, som gör sig gällande i en stor del av våra städer. Visserligen ha åtskilliga av dem genom kommunalt ingripande, särskilt under sistlidet år, på ena eller andra sättet sökt åtminstone i någon mån avhjälpa denna brist, men dessa åtgärder torde i de flesta fall icke på långt när ha räckt till för att i nämnvärd omfattning lindra den bostadsnöd, som särskilt under de senaste åren och som en följd de högt uppdrivna byggnadsprisen alltmera gripit omkring sig och förorsakar en trångboddhet, som medför de största sociala vådor och därför med det snaraste måste avhjälpas. Härför kräves påtagligen ett kraftigt ingripande även från statens sida, vilket lämpligast torde kunna åstadkommas genom att ekonomiskt stödja egnahemsbyggandet även inom våra stadssamhällen.

Enligt nu gällande grunder för statens egnahemslån äger visserligen Kungl. Maj:t att ur egnahemslånefonden utlämna lån för förvärvande av egna hem å till stad hörande område, men endast om detta är beläget utanför sådant, för vilket stadsplan blivit fastställd. Genom denna begränsning och på grund av övriga villkor, som äro föreskrivna för erhållande av egnahemslån, är den nuvarande egnahemslånefonden av minimal betydelse för ordnandet av städernas bostadsfråga.

Vid 1916 års riksdag väcktes i första kammaren en motion (nr 55) av herr *Dahl*, i vilken hemställdes, att riksdagen ville besluta sådan ändring i gällande förutsättningar för statens egnahemslånerörelse, att lån

kunde få utlämnas för förvärvande av egna hem jämväl i sådant till stad hörande område, för vilket stadsplan blivit fastställd. På hemställan av jordbruksutskottet, som hade motionen till förberedande behandling, blev den av riksdagen avslagen.

Utskottet, som fann motionens syfte beaktansvärt, påpekade, att städernas och landsbygdens bostadsfråga hittills av statsmakterna hållits skilda från varandra, och hänvisade i detta avseende till ett yttrande till statsrådsprotokollet, som finnes bifogat Kungl. Maj:ts till 1908 års riksdag avlätna proposition, nr 96, vilken låg till grund för den av samma riksdag beslutade väsentliga utvidgning av egnahemslånerörelsen. I nämnda yttrande framhölls, att egnahemslånefondens ursprungliga syfte varit främjande av den egentliga landsbygdens bostadsförhållanden, och det t. o. m. ifrågasattes, huruvida icke stadsliknande samhällen, för vilka stadsplan blivit fastställd, borde avskiljas från fondens verksamhetsområde. De lokala förhållandena i dylika tätt bebodda orter vore vanligtvis i väsentliga avseenden mycket olika dem, som rädde på den egentliga landsbygden, såsom högre jordvärden samt högre arbets- och materialpris, de många av gällande byggnadsstadga eller övriga föreskrifter föranledda skiljaktigheterna m. m. Allt detta gjorde, att lånebestämmelserna ej alltid ville passa så väl för dylika bostadskolonier. Insikten härom hade även gjort, att från socialt intresserade kretsar inom landet uttalats, att skilda saker blivit på ett föga lyckligt sätt sammanblandade vid statens egnahemslånerörelse.

Att ett sådant sammanblandande dock kom att ske, berodde väsentligen därpå, att denna fråga ännu icke var så utredd, att man ansåg sig vid 1908 års riksdag kunna framlägga förslag om en särskild egnahemslånefond för städer och andra samhällen, för vilka stadsplan var fastställd.

Det provisorium, som sålunda tillkom 1908 beträffande städernas delaktighet i egnahemslånen, torde det nu vara tid att få ersatt genom upprättandet av en särskild egnahemslånefond för städer och stadsliknande samhällen och uteslutande avsedd för uppförande av bostäder i sådana orter. De villkor, som böra uppställas för bekommande av lån från en dylik fond, måste tydligtvis avpassas efter de särskilda förhållanden, som råda inom sådana samhällen. Hithörande frågor torde dock kräva en grundligare utredning, innan riksdagen går att fatta beslut om upprättandet av en dylik fond.

Då emellertid bostadsfrågan för närvarande är en av de mest brännande i åtkilliga av våra städer, är det i hög grad önskvärt, att en dylik utredning kan företagas så skyndsamt, att förslaget kan framläggas redan vid 1918 års riksdag.

På grund av det anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville skyndsamt låta utreda frågan om upprättandet av en statens egnahemslånefond för städer och andra samhällen, för vilka stadsplan blivit fastställd, vare sig genom den nuvarande egnahemslånefondens uppdelande i tvenne särskilda fonder eller bildandet av en helt ny egnahemslånefond för ifrågavarande samhällen, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 26 januari 1917.

O. H. Waldén.

Adolf Molin.
Södertälge.